

Complexnummer: 509399

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Hilghe-Stede

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

509400, 509401

Woonplaats

Appingedam

Gemeente

Eemsdelta

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Heiliggravenweg 2, 9901 CH te Appingedam

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een VILLA met aangebouwd KOETSHUIS en TUIN. De villa werd in 1900 gezet als bruidsschat in opdracht van N.H. Tonkens en E.J. Ham in een bouwtrant waarin Neo-Renaissance elementen zijn te herkennen. Ook het interieur werd in deze stijl vormgegeven. De aangebouwde serre stamt uit omstreeks 1920. Waarschijnlijk werd tegelijkertijd Jugendstil-decoraties in het interieur aangebracht. Rond 1900 werd een tuin in landschapsstijl aangelegd, die aan de zuid- en westzijde nog aanwezig is; de tuin aan de oostzijde is opnieuw aangelegd. Het achterliggende stuk grond waarop een boerderij hoorde vroeger ook bij het complex, maar door de aanleg van de J. Bronsweg in 1965 werd een deel van de tuin en het stuk grond met boerderij van de villa gescheiden.

In de loop der tijd heeft het pand diverse functies gehad. In 1968 was er een hotel in gevestigd, waardoor onder andere de indeling van het interieur werd gewijzigd. In 1973 vond wederom een interne verbouwing plaats voor een dokterspraktijk; in de hal werd een nieuwe trap geplaatst en de oude indeling van de kamers werd teruggebracht. De nieuwe aanbouwen aan de achterzijde van de villa en zuidzijde van het koetshuis komen wegens te weinig architectonische waarde niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking.

De villa is gelegen op een zeer ruime kavel, aan drie zijden omgeven door wegen, aan de oostzijde van Appingedam. Een oprijlaan, gelegen aan de linkerzijde van de westkant, verleent toegang tot de villa. Aan het begin van deze oprijlaan bevindt zich een uit omstreeks 1900 stammend, twee-delig, ijzeren TOEGANGSHEK op een bruin bakstenen dam; twee pijlers waartussen twee beweegbare delen opgebouwd uit regels en spijlen versierd met pieken; decoratieve vleugels.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Villa met aangebouwd koetshuis, tuin en hek van algemeen architectuur- en cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een villacomplex uit 1900 in de provincie Groningen
- vanwege de bijzondere vormgeving van de villa, koetshuis, tuin en hek
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het complex en de afzonderlijke onderdelen
- vanwege de bijzondere een beeldbepalende ligging van het complex

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 509400

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82781/62

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Appingedam	Eemsdelta	Groningen

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Appingedam	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Appingedam	E			743

Omschrijving**

Omschrijving

De twee verdiepingen hoge, geheel onderkelderde VILLA (1900, Neo-Renaissance invloeden) op nagenoeg rechthoekige plattegrond is opgetrokken in bruine baksteen op een basement met gepleisterde blokmotieven en wordt gedekt door een samengestelde kap met leidekking; op het afgeplatte schilddak aan de noordzijde een ijzeren crête; drie zinken dakkapellen, één aan de westzijde en twee aan de noordzijde, met leidekking en opengebroken gebogen fronton waarin een rond venster; twee gemetselde schoorstenen aan de oost- en zuidzijde. De gevels worden geleed door H-vensters onder een segmentboog met gepleisterde diamantkoppen als aanzetsteen en leeuwepok als sluitsteen en boogtrommel met palmet-achtige decoratie en hardstenen onderdorpel; aan weerszijden van een venster drie gepleisterde diamantkoppen; onder de vensters een terugliggend gepleisterd vlak waarin diamantkoppen; aan de zuidzijde tevens boven de vensters een terugliggend gepleisterd vlak waarin centraal een denneappel en aan weerszijden zuil- en fruit-achtige motieven.

De gevels worden beëindigd door een gepleisterde kroonlijst met decoraties. De zijkanten van alle geveldelen zijn afgewerkt met vijf gepleisterde diamantkoppen.

Centraal in de voorgevel (westzijde) de entree in segmentboog-vormige portiek, bestaande uit twee houten paneeldeuren waarin klassieke elementen en decoratieve gietijzeren panelen met bovenlicht onder een segmentboog met gepleisterde aanzet- en sluitstenen en boogtrommel met gepleisterde decoratie; hardstenen stoep van vijf treden met aan weerszijden een laag hardstenen muurtje; granito vloer; in de zijwanden van de portiek halfronde witgepleisterde nissen onder rollaag ondersteund door een leeuwepok; links van de entree op het hardstenen basement de namen van de opdrachtgevers 'N.H.T.' en rechts van de entree 'E.J.H.'; houten luifel met leidekking ondersteund door decoratieve gietijzeren spanten. Boven de entree is de gevel doorgetrokken en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgewerkt met een decoratieve gepleisterde lijst, bekroond met een zinken siervaas; twee vensters met halfrond bovenlicht onder rollaag met gepleisterde sluit- en aanzetsteen, waarvoor een ijzeren hekwerk; in de top een gepleisterde steen waarin het bouwjaar '1900'. Aan de linkerzijde van de entree een samengesteld venster. In de risalerende topgevel aan de rechterzijde van de entree een drie-zijdige erker met drie H-vensters; onder het centrale venster een niet-origineel houten bord waarin de naam 'Hilghe Stede'. Boven de erker een balkon met houten balustrade; twee openslaande houten deuren waarin glas met zij- en bovenlichten onder een segmentboog met boogtrommel waarin zwart-wit tegels. De top wordt omlijst door twee voluten; op de hoeken een obelisk; kroonlijst. De top wordt beëindigd door een gemetselde tuit, waarin een rond decoratief gepleisterd vlak, bekroond met een ijzeren decoratie.

In de noordgevel aan de linkerzijde twee samengestelde T-vensters en twee getoogde twee-delige keldervensters met diefijzers. In het risalerende rechter geveldeel twee H-vensters en twee getoogde keldervensters met diefijzers.

Aan de linkerzijde van de achtergevel (oostzijde) een veranda met houten balustrade onder een houten lessenaarsdak met niet-originele dakbedekking; aan weerszijden een fries-achtig houten beschot; vier treden hoge gietijzeren trap (behoort oorspronkelijk voor de serre); twee openslaande houten deuren waarin glas met bovenlicht. Aan de rechterzijde in het dakvlak een niet-origineel dakraam, een platte waarschijnlijk niet-originele aanbouw (niet-beschermd) en het aangebouwde koetshuis.

In de zuidgevel bevindt zich centraal een rechthoekige houten serre (ca. 1920) onder een plat dak; onder de vensters houten panelen en geel glas in de bovenlichten; houten daklijst met consoles. Boven de serre is de gevel doorgetrokken en wordt omlijst door voluten en een kroonlijst, bekroond met een gemetselde schoorsteen; balkon met houten balustrade en twee openslaande houten deuren waarin glas met bovenlicht onder segmentboog en boogtrommel waarin zwart-wit tegels. Aan de linkerzijde van de serre een H-venster; in het trasraam niet-originele kelderdeuren en trappartij. Aan de rechterzijde van de serre twee H-vensters en twee getoogde keldervensters met diefijzers.

Het aangebouwde KOETSHUIS op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en wordt gedekt door een afgeknot schilddak tegen rechte voorgevel waarop grijze platte Friese pannen; houten makelaar; houten gootlijst; sierankers.

De topgevel aan de voorgevel (westzijde) wordt door twee gemetselde pilasters, bekroond met denneappels, in drie vlakken verdeeld; centraal een gebogen fronton met aan weerszijden een decoratief opklimmend fries. Centraal twee openslaande niet-originele staldeuren met bovenlicht onder een segmentboog met gepleisterde diamantkoppen als aanzetstenen en leeuwepok als sluitsteen en boogtrommel waarin tegels. Boven de staldeuren een rond venster met decoratieve ijzeren roedenverdeling. Aan de linkerzijde een H-venster onder segmentboog en boogtrommel en aan de rechterzijde een decoratieve houten paneeldeur met bovenlicht onder segmentboog en boogtrommel; hardstenen stoep van drie treden, waarop zwart/wit tegels.

Aan de noordzijde drie getoogde vensters onder bruin bakstenen rollaag en onderdorpel en decoratieve ijzeren roedenverdeling.

Aan de achtergevel (oostzijde) een niet-originele deur en vier getoogde vensters onder een donker bakstenen rollaag en onderdorpel, waarin een decoratieve ijzeren roedenverdeling.

Aan de zuidzijde bevindt zich de niet-beschermden nieuwe aanbouw en links hiervan een niet-originele deur en vensters.

In het INTERIEUR met Neo-Renaissance en Jugendstil decoraties zijn ondermeer van belang: in de woonkamer de marmeren schouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en gestucte plafond met beschilderde rand, in de studeerkamer het fries en plafond met Jugendstil-motieven en schouw met Jugendstil-spiegel en steen waarin een klassiek schouwspel, in de slaapkamer de schouw en het gestucte plafond met beschilderd rand en in de hal de marmeren vloer en lambrizing en tussendeuren met glas waarin Jugendstil-decoraties.

Waardering

Villa met aangebouwd koetshuis van algemeen architectuur- en cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een villa met aangebouwd koetshuis uit 1900 in de provincie Groningen waarin Neo-Renaissance-elementen zijn te herkennen
- vanwege de bijzondere vormgeving en uitbundige detaillering
- vanwege de zeer waardevolle interieur-onderdelen
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- vanwege de bijzondere een beeldbepalende ligging
- vanwege de ruimtelijk-visuele relatie met de tuin

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 509401

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82781/59

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Appingedam	Eemsdelta	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Appingedam	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Appingedam	E			743

*Omschrijving***

Omschrijving

De TUIN in Engelse landschapsstijl uit omstreeks 1900, gelegen aan de zuid- en westzijde van de villa, is rechthoekig van vorm. De tuin is opgebouwd uit een langwerpige vijver die zowel in het westelijk als zuidelijke deel ligt; aan de zuidzijde een niet-originele brug. Naast de vijver ovale en niervormige gazons met boombeplanting en bossages; treurwilg rechts aan de westzijde. De paden liggen langs de vijver en gazons; aan de zuidzijde een bergje.

Waardering

Tuin van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een tuin behorende bij een villacomplex uit 1900 in de provincie Groningen
- vanwege de voor de landschapsstijl kenmerkende vormgeving
- vanwege de tamelijk hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de villa

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuin

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument